

Streptokokker

Hvis det føles som du svelger piggråd, kan det være en halsbetennelse med streptokokker.

Hva er streptokokker?

Streptokokker er en større gruppe bakterier. Det er flere forskjellige typer som kan gi sykdom hos mennesker, men viktigst og mest alvorlig er de sykdommene som fremkalles av de såkalte hemolytiske streptokokker.

Denne betegnelsen skrives seg fra et utseende bakteriene får når de dyrkes under spesielle forhold i laboratoriet.

Jeg har hørt mer om alvorlige streptokokkinfeksjoner de siste årene. Er det en ny sykdom?

Streptokokksykdommer har eksistert så langt tilbake i historien som vi har oversikt over. I noen perioder har bakteriene gitt alvorligere sykdom, de har vært "sintere".

Siden 1988 har vi i Norge hatt flere slike alvorlige streptokokksykdommer. Den bakterietypen som dominerer nå er likevel fullt påvirkelig av de vanlige antibiotika, hvis man kommer til behandling i tide.

Hva slags sykdommer får man av hemolytiske streptokokker?

I gamle dager var barsefeber fryktet, og det ser vi praktisk talt ikke i Norge i dag. Mer kjente sykdommer, er:

- Betente mandler, som ofte kalles tre dagers halsesyke
- Sårinfeksjoner, for eksempel verkefinger, skyldes ofte streptokokker
- Betennelse i huden av den sort som kalles rosen er vanlig hos litt eldre mennesker
- Skarlagensfeber er en streptokokksykdom
- Brennkopper hos barn er en overfladisk hudinfeksjon med streptokokker og stafylokokker
- Lungebetennelse, blodforgiftning og andre mer sjeldne infeksjoner kan komme av streptokokker
- "Kjøttetende" infeksjoner får man når streptokokkene av og til sprer seg raskt i underhud og muskler. Det er et dramatisk sykdomsbilde som kan ende fatalt.

Hvordan skjønner jeg at jeg har fått en alvorlig streptokokksykdom?

Det er ofte vanskelig. Hudinfeksjoner, verkefinger eller alvorlig betente sår, kraftig halsesyke, gjerne med høy feber, kan være tegn på behandlingstrengende streptokokkinfeksjon.

Hvis det er frysninger med kraftig stigning av feberen er det behov for å søke lege. Forløpet er lunefullt.

Siden vi har fått alvorligere streptokokkinfeksjoner de siste årene er det tilrådelig å være raskere med legekontakt ved mistanke om noe alvorlig. Føler man seg svært syk, søker man lege straks.

Hvordan stiller legen diagnosen på en streptokokkinfeksjon?

Det er ikke alltid så lett, men for eksempel rosen ser ganske typisk ut. Det samme gjelder utseende på mandlene ved en skikkelig streptokokkhalsesyke.

Legen kan ellers sende inn prøve av slim fra halsen eller materie i et sår til bakterieundersøkelse.

Hvordan behandles streptokokkinfeksjonene?

Forskjellige antibiotika kan brukes. Hvis pasienten ikke er allergisk for penicillin brukes helst det.

Noen ganger er infeksjonen så alvorlig at pasienten må få antibiotika i sprøyteform direkte i blodet. Det betyr innleggelse på sykehus.

Blir man immun mot streptokokksykdom?

Nei. Streptokokksykdommer kan man få flere ganger. Vaksine finnes heller ikke.

Siden bakterien er meget utbredt og mange mennesker har den i halsen og sprer den i spyttdråper, er det ikke lett å sikre seg.

Får man noen ettersykdom av streptokokkinfeksjon?

Giktfeber og en spesiell type betennelse i selve nyren forekommer, men det er sjelden. Legen anbefaler ofte en urinprøve et par uker etter sykdommen som kontroll.